

Vážení představitelé našich krásných historických měst, vážené dámy a pánové, dovoluji mi, abych za ČNK ICOMOS i za sebe především blahopřál nejen vítězům, ale všem zapojeným historickým městům. Vážíme si jejich snahy zachovat kulturní dědictví ve svých územích.

Jak víte, každý rok u příležitosti mezinárodního dne památek a sídel vyhláší Mezinárodní ICOMOS celosvětové téma roku.

Pro rok 2020 je to kardinální téma: „*Sdílená kultura, sdílené dědictví, sdílená odpovědnost*“.

Ochrana a rozvíjení hodnot totiž není věcí úzké skupiny památkářů. Je to věcí nás všech. Jde totiž o vztah k hodnotám, ke kulturním tradicím, k této zemi. K předchozím generacím, k sobě, i k těm budoucím. Společné sdílení hodnot - povědomí, že kulturní dědictví není něčím, co nás brzdí a obtěžuje, ale naopak silně obohacuje, a má toto umožnit i našim potomkům. Sdílením hodnot se civilizovaná společnost kultivuje a posunuje dál, tedy i ke sdílení zodpovědnosti za toto dědictví.

A proč je to zásadní téma ?

O tuto kulturní paměť lze totiž přijít během okamžiku.

Vzpomeňme na loňský požár Pařížské Notre Dame. Dodnes není jasné, kdy a zda se jí podaří restaurovat.

Před nedávnem těžební gigant odpálil světově unikátní jeskyně Juukan Gorge, které dokladovaly kulturu původních obyvatel Austrálie. Společnost se sice za odstřel omluvila, kulturní památka UNESCO stará 46 tisíc let už ale neexistuje.

Tragédie, které nebyly způsobeny přírodní - vyšší mocí, ale rukou člověka, ať už úmyslně či náhodou.

Říkáte si, že se nás to netýká?

Možná, ne dnes - ale pro nový stavební zákon, který je prosazován pod tlakem developerů a podporován řadou demagogických argumentů, rozhodně není ochrana památek prioritou. To mě, člověku který pracuje v oboru půlstoletí, opravdu věřte.

Také pražský metropolitní plán nevzniká v harmonickém souladu se zájmy památkové péče, ale naopak. Viz stovky a stovky připomínek a nedostatek vůle o jejich čestné vypořádání.

Zajímalo by mě, proč územní plán našeho nejvýznamnějšího historického města a perly Evropy řeší architekt, který se netají tím, že nesnáší památky a památkáře. Nepochopitelné.

Připomeňme si i tlak na prosazení dalšího zvyšování pražské zástavby nejen na Pankráci. Teď se už protlačuje převýšená, silně akontextuální zástavba také na Žižkov, podporovaná autorstvím významné celebrity, která touží po svém pomníčku

zásahem do vzhledu Prahy za každou cenu, co nejvýrazněji a bez ohledu na limity místa.

Znepokojující je také vývoj přípravy naddimenzované bombastické zástavby v území Masarykova nádraží, zarputile spojované s autorstvím jiné celebrity, zemřelé však již před 4 lety.

Nejsou to extrémní přirovnání. Stejně jako z pohledu některých developerů představuje stará zástavba Prahy omezující bezcenný marast, který jen zabírá místo a limituje výšku novostaveb - pro australské těžaře představuje jeskyně s historií lidstva jen díru v zemi, která mu brání v těžbě. Je to stejné.

Je znepokojivé, že z oken pražského magistrátu se opět ozývají směrem k památkám štítivé hlasy, bagatelizující naše povinnosti, naše vlastní závazky, vyplývající ze zápisu historické Prahy na seznam UNESCO – avšak souběžně a v ostrém protikladu s opravdu upřímným zájmem o nové nominace a zařazení řady dalších měst i historických lokalit na tento prestižní seznam.

Abych nehovořil pouze o Praze, jak je možné, že po dvaceti letech peripetií a hledání vhodnějšího umístění nové točny mimo zámeckou zahradu v Českém Krumlově, se dnes připravuje za desítky milionů rekonstrukce tohoto monstra na stejném místě? Dovedeme si představit zničující důsledky této akce na stav světové památky?

Jak je možné, že si v Olomouci ryze komerční zájem vynucuje v rozporu s vůlí občanů i odborníků výstavbu Šantovka Tower, ohrožující panorama vzácného historického města ?

Tím jsem se opět dostal k meritu věci, k podstatě mého dnešního příspěvku. A proto mi nyní dovoluňte, abych využil této příležitosti k apelu: **prosím Vás všechny pokusme se přičinit o to, aby pozitivní vztah ke kulturnímu dědictví se stal samozřejmým, sdíleným námi všemi, nejen skupinou odborníků.**

Těch nástrojů je samozřejmě celá řada, počínaje výchovou v rodině, od mateřských škol, ve všech stupních vzdělávacího procesu, široce pojatou popularizací. Vy zde to dobře víte, protože to je Váš každodenní chléb.

Ochrana kulturního odkazu minulosti je neopomenutelný veřejný zájem. Přispějme k tomu, aby se vztah ke kulturnímu dědictví národa stal sdíleným zájmem, se široce sdílenou odpovědností nás všech. Děkuji Vám za to.

A děkuji Vám za pozornost

Projev prof. Václav Girsy, prezidenta ČNK ICOMOS, přednesený dne 18.6. 2020 v Muzeu hudby v Praze na slavnostním setkání u příležitosti udělení Ceny za nejlepší přípravu a realizaci Programu regenerace městských památkových rezervací a městských památkových za rok 2019